

การเคลื่อนย้ายทางสังคม การประกอบสร้าง และความทับซ้อนของอาณาบริเวณของ กะเทย : กรณีศึกษา ประเทศไทยและประเทศเยอรมนี

SOCIAL MOBILITY, RECONSTRUCTION, AND OVERLAP OF KATHOEY'S TERRITORY: A CASE OF THAILAND AND GERMANY

วัชรวุฒิ ชี้อัสตัย^{1*}, พัชรินทร์ สิริสุนทร², ธาณิดา บุญวรรณ²

Wacharawuth Suesat^{1}, Patcharin Sirasoonthorn², Thanida Boonwanno²*

¹ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹*Department of History, Faculty of Social Sciences, Naresuan University.*

²ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

²*Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Social Sciences, Naresuan University.*

**Corresponding author, e-mail: wacharawuths56@nu.ac.th*

Received: 10 August 2021; **Revised:** 3 March 2022; **Accepted:** 23 March 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การเคลื่อนย้ายทางสังคม การประกอบสร้างอาณาบริเวณทางกายภาพ สังคม วัฒนธรรม และจินตกรรมของกะเทยคาบาเรต์โชว์ในดินแดนใหม่ และวิเคราะห์ความทับซ้อนของอาณาบริเวณดังกล่าว โดยศึกษาการเคลื่อนย้ายในประเทศไทย และการเคลื่อนย้ายในสภาพพื้นพรหมแดนไปสู่ประเทศเยอรมนี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการสร้างทฤษฎีฐานราก สำนักประกอบสร้างนิยม เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกะเทยคาบาเรต์โชว์ ในประเทศไทย และประเทศเยอรมนี จำนวน 23 ราย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยเน้นการตีความและการประกอบสร้าง เพื่อสรุปความคิดและเรียบเรียงเขียนเป็นข้อเสนอใหม่ ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก การเคลื่อนย้ายทางสังคม และการประกอบสร้างอาณาบริเวณของกะเทย เริ่มต้นขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2510 จากกรุงเทพมหานคร ก่อนเคลื่อนย้ายเข้าสู่เมืองพัทยา การเคลื่อนย้ายดังกล่าวเชื่อมโยงกับการดำเนินนโยบายของรัฐในช่วงปี พ.ศ. 2510-2515 ที่มุ่งสร้างเมืองพัทยาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่ทันสมัย และเป็นแหล่งธุรกิจใหม่ของนักลงทุนจากกรุงเทพฯ การหลั่งไหลเข้ามาของกะเทยจำนวนมาก ทำให้ในช่วงปี พ.ศ. 2517 สามารถเปิดการแสดงในรูปแบบของคาบาเรต์โชว์เป็นครั้งแรก ได้ตอบสนองนโยบายการบริการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ทำให้ธุรกิจคาบาเรต์ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว และช่วงเวลาที่ทับซ้อนกัน ระหว่างปี พ.ศ. 2504-2532 กะเทยบางส่วนได้ตัดสินใจอพยพต่อไปยังประเทศเยอรมนี เนื่องจากต้องการ "มีชีวิตที่ดีขึ้น" กับประเทศเยอรมนีอยู่ในช่วงสงครามเย็น รัฐบาลกลางดำเนินนโยบายผ่อนปรนให้แก่ผู้อพยพ ทำให้การเดินทางเข้าประเทศทำได้ง่ายขึ้น ส่วนที่สอง ความทับซ้อนของอาณาบริเวณของกะเทยเหนือกายภาพ แบ่งออกเป็น 3 มิติ คือ สังคม วัฒนธรรม และจินตกรรม โดยอาณาบริเวณที่ทับซ้อนกันมีลักษณะเลื่อนไหล และมีพลวัตผันแปรไปตามรูปแบบความสัมพันธ์ของกะเทยที่เชื่อมโยงกันไว้อย่างพื้นพรหมแดน ผลการศึกษาสะท้อนความเชื่อมโยง

ระหว่างนโยบายของรัฐกับรูปแบบการเคลื่อนย้ายทางสังคมของกะเทย และพลังอำนาจของเครือข่ายทางสังคมที่เชื่อมโยงกันแบบพหุวัฒนธรรมแดนบนอาณาบริเวณใหม่ที่ทับซ้อน

คำสำคัญ: การเคลื่อนย้ายทางสังคม; อาณาบริเวณ; กะเทย; ประเทศไทย; ประเทศเยอรมนี

Abstract

The objectives of this article were to: 1) analyze the social mobility and the reconstruction of resettlement communities which comprised of the physical, social, cultural, and imaginary of the *Kathoey's* cabaret performers, and 2) analyze an overlap of the complex components of resettlement communities of the *Kathoey's* cabaret performers. By applying the research methodology of the constructionism grounded theory by Kathy Charmaz, the data was collected by in-depth interviews with 23 target groups of *Kathoey's* cabaret performers in Thailand and Germany. The content analysis was used for data analysis base on interpretation and construction to summarize ideas into new concept. The results of the study were as follows: 1) The social mobilities and reconstruction of the *Kathoey's* territory were related to the government policy as well as changes occurred within social life of *Kathoey*. In 1967, the collective social mobility occurred on the physical territory of Bangkok. The state's announcement of new tourism policy in Pattaya City in 1967-1972 increased the dramatically growth of Pattaya. To becoming a modern tourist city, new business investments drew massive interest from Bangkok investors. This change stimulated large groups of *Kathoey* to move in Pattaya. In 1974 a new style of cabaret show was opened for the first time. To support the service policy according to the National Economic and Social Development Plan No. 3., the shows drew attention from both local tourists and the international ones. During 1961-1989, some *Kathoey* migrated to Germany because they want to search for the "better life". The new flexible policy for migrants of the German government during the Cold War period allowed convenient immigration for several *Kathoey* migrants, 2) After resettlement, there was overlapping of the *Kathoey's* territory over the physical habitat. These could be divided into 3 dimensions, society, culture, and imaginary. They flow and change because of a model of relationship beyond the boundary among *Kathoey* members. This study concluded that there was strong evidence of relationship between changing in the state policy and forms of social mobilities. Moreover, the pattern of migrations was beyond boundary and showed the overlapping of complex structure and social interactions.

Keywords: Social Mobility; Territory; Kathoey; Thailand; Germany

บทนำ

การรวมกลุ่มของมนุษย์ในสังคม มีลักษณะของการก่อรูป เคลื่อนย้าย เปลี่ยนแปลง และเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนผ่านรูปแบบความเกี่ยวข้องระหว่างปัจเจกบุคคล ที่มีลักษณะทับซ้อนในมิติของอาณาบริเวณทางกายภาพ สังคม วัฒนธรรม และจินตกรรม ภายใต้สภาวะของโลกพหุวัฒนธรรมแดนบนจากการทบทวนงานเขียนของ ชิเกฮารุ ทานาเบ นักมานุษยวิทยาที่ศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการรวมกลุ่มของปัจเจกบุคคลที่ถูกกลืนในสังคมไทย พบพัฒนาการทางคิดเกี่ยวกับการก่อรูปของการรวมกลุ่มใน 3 ระยะ ได้แก่ ระยะแรก การก่อรูปของปัจเจกบุคคลที่ได้รับผลกระทบการถูกละเลย และเลือกปฏิบัติจากสังคมกระแสหลัก จึงเกิดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างชุมชน เพื่อหลบหนีจากอำนาจการจัดการของรัฐที่ล้มเหลว โดยรูปแบบการรวมกลุ่มเป็นแบบชุมชนดั้งเดิม ตั้งอยู่เหนืออาณาบริเวณ

ทางกายภาพ [1] ระยะที่สอง การก่อรูปของชุมชนในรูปแบบ “ชุมชนจินตกรรม (Imagined Communities)” โดยอาศัยสำนึกร่วมกันเป็นกลไกในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคล สะท้อนผ่านการสร้างอัตลักษณ์ กลไกความเชื่อและพิธีกรรม โดยมีกลไกทางวัฒนธรรมเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ ซึ่งไม่ยึดโยงกับอาณาบริเวณทางกายภาพ [2] และระยะสุดท้าย การนำเสนอรูปแบบชุมชนที่มีลักษณะซับซ้อน และทับซ้อน โดยเรียกการรวมแบบใหม่นี้ว่า “Assemblage” หรือในบทความนี้เรียกว่าการเข้ามา “ซุม” กัน การก่อรูปของชุมชนเชื่อมโยงปัจเจกบุคคลเข้ากับวัตถุสิ่งของอื่น ๆ โดยเน้นความหลากหลาย เลื่อนไหล และแปรเปลี่ยนสภาพได้อย่างมีพลวัต [3]

ดังนั้น เพื่อสร้างข้อสนับสนุนข้างต้นเกี่ยวกับการก่อรูปของการรวมกลุ่ม จะนำเสนอตัวอย่างของการก่อรูปของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยเน้นการศึกษาในกลุ่มของ “กะเทย (Kathoey, Transgender, Trans People, Queer)” ในประเด็น “พื้นที่สำหรับนำเสนอตัวตนตามเพศวิถีอย่างอิสระ และมีความปลอดภัย” จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการรวมกลุ่มของกะเทย พบลักษณะการรวมกลุ่มใน 3 รูปแบบ ได้แก่ ประการแรก การรวมกลุ่มแบบจารีต ปรากฏในสังคมของ “ฮิจรา (Hijra)” เป็นการเข้ามารวมกันของกะเทย เพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยและป้องกันอันตรายที่อาจเกิดจากสังคมกระแสหลัก กลุ่มของกะเทยฮิจรา มีรูปแบบการก่อตัวแบบสังคมดั้งเดิมที่ยึดโยงกับอาณาบริเวณทางกายภาพ [4] ประการที่สอง การรวมกลุ่มโดยใช้กลไกความเชื่อ ปรากฏในสังคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างเช่น ผู้ประกอบพิธีกรรม “นัตกะดอ (Nat Kadaws)” ทำหน้าที่เป็นร่างทรงนัต เพื่อบันดาลความสุขความเจริญให้แก่ผู้ที่บูชาในสังคมเมียนมา [5-6] และบริเวณจังหวัดชูลาเวซีใต้ ประเทศอินโดนีเซีย พบผู้ประกอบพิธีกรรม *Bissu* ของชนเผ่าบูกิส (Bugis) ทำหน้าที่เป็นตัวกลางสื่อสารกับเทพเจ้า มีอำนาจเหนือธรรมชาติ บันดาลฟ้าฝน และมีความสำคัญกับการแต่งตั้งผู้ครองรัฐในอดีต [7-9] จากกรณีทั้งสองชี้ให้เห็นถึงกลไกความเชื่อที่ช่วยรับรองความเป็นกะเทยให้มีความชอบธรรมในสังคมกระแสหลัก และประการสุดท้าย การรวมกลุ่มโดยเงื่อนไขการประกอบอาชีพ พบเห็นได้ในเชิงกายภาพ คือ อาชีพค้าประเวณีของกลุ่มวารี (Waria) หรือกะเทยอินโดนีเซียที่เข้ามารวมกลุ่มกันเพื่อหลีกเลี่ยงจากการถูกทำร้ายจากครอบครัว และต้องการพื้นที่ในการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง [10-12] หรืออาชีพนักแสดงคาบาเรต์ในสังคมไทย มักพบการก่อรูปของกลุ่มกะเทยคาบาเรต์กระจายตัวอยู่ในเมืองท่องเที่ยว อย่างเช่นเมืองพัทยา ภูเก็ต เชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร [13-15]

จากกรณีข้างต้น พบว่า ลักษณะของการก่อรูปที่มีความทับซ้อนระหว่างอาณาบริเวณทางกายสังคม และวัฒนธรรม และใช้กลไกทางความเชื่อทางวัฒนธรรมในการอำพรางความเป็น “กะเทย” ซึ่งเป็นไปตามข้อเสนอของทานาเบหลายประการเช่นกัน แต่ประเด็นที่ผู้เขียนหยิบขึ้นมาในนำเสนอในบทความฉบับนี้ คือ “อาณาบริเวณของกะเทย” ซึ่งในงานเขียน Jackson [14] ได้นำเสนอมุมมองเกี่ยวกับ “อาณาบริเวณของกะเทย (Queer Autonomy)” ไว้ 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก ในสังคมไทยปรากฏกลุ่มของกะเทยในรูปแบบที่เด่นชัดผ่านอาชีพค้าประเวณี และธุรกิจคาบาเรต์โชว์ [13-14] ประการที่สอง อาชีพคาบาเรต์โชว์ที่ประกอบธุรกิจในเมืองท่องเที่ยวได้สร้างพื้นที่เชิงอำนาจและสถานะการมีอยู่ของกะเทยในสังคม และประการสุดท้าย การรวมกลุ่มของกะเทยสร้างระบบความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับบริบททางกายภาพที่ผูกไว้กับเมืองท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “เมืองพัทยา” คือ อาณาบริเวณทางกายภาพ สังคม และวัฒนธรรมขนาดใหญ่ของกะเทยในสังคมไทย [14] ดังนั้น จากข้อเสนอข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า การอพยพเคลื่อนย้ายทางสังคม การประกอบสร้าง และความทับซ้อนของอาณาบริเวณของกะเทย กระทำอยู่ภายใต้ปฏิบัติการทางสังคมที่อาศัยกลไกทางเศรษฐกิจ และเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมแดรก (Drag Culture) ผ่านนโยบายเศรษฐกิจจากภาครัฐ

อย่างไรก็ตาม จากข้อเสนอของ Jackson ข้างต้น ทำให้เกิดข้อโต้แย้ง และเปิดประเด็นถกเถียงใหม่ 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก การเคลื่อนย้ายทางสังคม การเข้ามารวมกันของกะเทยคาบาเรต์โชว์ในเมืองพัทยา และเกิดการก่อรูปของ “อาณาบริเวณของกะเทย” ที่มีความทับซ้อนกันภายใน 3 มิติ อยู่เหนืออาณาบริเวณทางกายภาพ คือ สังคม วัฒนธรรม และจินตกรรม และประการที่สอง อาณาบริเวณของกะเทยก่อรูปผ่านการเข้ามารวมกันในรูปแบบที่หลากหลาย และสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์แบบพหุพรมแดนที่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ยาวไกลไปถึงสังคม

กะเทยไทยในประเทศเยอรมนี จากประเด็นโต้แย้งข้างต้น งานวิจัยนี้จึงใช้กรอบมโนทัศน์การเข้ามาชุกกัน (Assemblage Theory) [16] เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบ และใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการสร้างทฤษฎีจากฐานราก (Grounded Theory) ในสำนักคิดการประกอบสร้างนิยม (Constructionism Grounded Theory) [17] โดยศึกษาเฉพาะกะเทยคาบารีโซว์ที่เกี่ยวข้องกับคณะทิฟฟานี โซว์ (Tiffany's Show) คณะอัลคาซาร์ คาบารี (Alcazar Cabaret) และคณะไซมอน คาบารี (Simon Cabaret) ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย และประเทศเยอรมนี เพื่อตอบย้าให้เห็นชัดเจนว่า อาณาบริเวณของกะเทยมีการเปลี่ยนแปลง และเคลื่อนไปสู่โลกไร้พรมแดนมายาวนานแล้ว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การเคลื่อนย้ายทางสังคม และการประกอบสร้างอาณาบริเวณทางกายภาพ สังคม วัฒนธรรม และจิตรกรรมของกะเทยคาบารีโซว์ในดินแดนใหม่
2. เพื่อวิเคราะห์ความทับซ้อนของอาณาบริเวณทางสังคม วัฒนธรรม และจิตรกรรมของกะเทยคาบารีโซว์ในประเทศไทย และประเทศเยอรมนี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ภายใต้กรอบมุมมองกระบวนทัศน์แบบนัยนิยม (Interpretivism Paradigm) ที่มุ่งให้ความสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้ความจริงเป็นสิ่งประกอบสร้างจากสังคม 2) การแสวงหาความรู้ความจริงมีความยืดหยุ่น และไม่ยึดติดกับโครงสร้างสังคมแบบสถิตย์ 3) การเข้าถึงความรู้ความจริงเป็นสภาวะของการเป็น “คนใน” และ 4) เป้าหมายของความรู้ความจริงมุ่งทำความเข้าใจปรากฏการณ์ในเชิงลึก เพื่อให้เกิดความเฉพาะเจาะจงในบริบทหนึ่ง ๆ [18] ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัย แบบการสร้างทฤษฎีฐานราก สำนักประกอบสร้างนิยม (Constructionism Grounded Theory) [17] เป็นวิธีการในการแสวงหาความรู้ความจริง

1. กลุ่มเป้าหมายเป็น “ปัจเจกกะเทย” ที่ประกอบอาชีพนักแสดงคาบารี หรือเคยประกอบอาชีพดังกล่าวจากคณะทิฟฟานี โซว์ คณะอัลคาซาร์ โซว์ และคณะไซมอน คาบารีโซว์ ซึ่งยอมรับว่าตนเองเป็น “กะเทย” อายุตั้งแต่ 18-60 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในประเทศไทย และประเทศเยอรมนี โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการ 2 รูปแบบ คือ การคัดเลือกแบบเจาะจง และการคัดเลือกแบบสโนว์บอลล์ หรือการสร้างเครือข่ายข้อมูล โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 23 ราย ซึ่งเป็นจำนวนที่มีภาวะการอิ่มตัวข้อมูลในเชิงทฤษฎี

2. การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ด้วยการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในฐานะของ “คนใน” ผ่านเครือข่ายความสัมพันธ์กับ “นักแสดงคาบารีอาวุโส” ที่เป็นศูนย์กลางของระบบความสัมพันธ์ของอาชีพคาบารีโซว์ จนกระทั่งผู้วิจัยได้ถูกนับให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนกะเทยคาบารีโซว์ และเข้าร่วมเป็นนักแสดงคาบารีในคณะคาบารีโซว์แห่งหนึ่งในประเทศไทย จนสามารถสร้างความสัมพันธ์ด้วยวิธีการติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลที่อาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนีได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรม และจิตรกรรมของชุมชนกะเทยคาบารีโซว์ทั้งในอาณาบริเวณทางกายภาพของประเทศไทย และประเทศเยอรมนี ในระหว่างที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม จะวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกัน เพื่อให้ข้อมูลมีการตรวจสอบซึ่งกันและกัน และช่วยให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ตามหลักการของระเบียบวิธีวิจัย แบบการสร้างทฤษฎีฐานราก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ตามแนวทางของการวิจัยแบบการสร้างทฤษฎีฐานราก โดยเน้น “การตีความ” และ “การประกอบสร้าง” ข้อเท็จจริงตามประเด็นที่ศึกษา เมื่อได้ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ตรวจสอบแล้ว จึงวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Comparative Analysis Mode) และสร้างแบบจำลองทางความคิด (Conceptual Mode) แล้วจึงนำไปสู่การตรวจสอบประเภท (Scrutinizing Categories) โดยเทียบกับรหัสของการศึกษาตามวัตถุประสงค์ แล้วจึงเข้าสู่การสรุปความคิด (Concluding Thoughts) เพื่อเรียบเรียงเป็น “มโนทัศน์ (Concept)” [17]

อนึ่ง การนำเสนอข้อมูล ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 13 ราย จากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 23 ราย ที่ปรากฏในบทความฉบับนี้ ผู้ให้ข้อมูลไม่อนุญาตให้เปิดเผยชื่อนามสกุลจริง เนื่องจากการรักษาความปลอดภัย และความลับของผู้ให้ข้อมูลตามมาตรการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (International Ethical Guideline)

ผลการวิจัย

1. การเคลื่อนย้ายทางสังคม และการประกอบสร้างอาณาบริเวณของกะเทย

อาณาบริเวณของกะเทยเป็นขอบเขต หรืออาณาเขตที่มีการรวมกลุ่มของกะเทยทับซ้อนอยู่เหนืออาณาบริเวณทางกายภาพ มีเป้าหมายเพื่อเป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการนำเสนอตัวตนทางเพศ ผ่านการดำเนินกิจกรรมทางสังคม และจัดวางตำแหน่งทางสังคมของกะเทยให้เป็นองค์ประธานในอาณาบริเวณนั้น ๆ การประกอบสร้างเริ่มต้นเป็นรูปธรรมในปี พ.ศ. 2510 บนอาณาบริเวณทางกายภาพของกรุงเทพฯ ด้วยเหตุผล 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก ความเป็นเมืองหลวงที่เน้นรูปแบบการพัฒนาแบบรวมศูนย์ ทำให้กรุงเทพฯ เป็นแหล่งรวมความทันสมัย มีการเดินทางเข้ามาของชาวต่างชาติ ทั้งในมิติของการท่องเที่ยว การเจรจาธุรกิจเป็นจำนวนมาก และเป็นช่วงเวลาที่ระบบเศรษฐกิจเฟื่องฟู ประการที่สอง เป็นแหล่งรวมของปัจเจกกะเทยที่มีชื่อเสียง และมีสถานบริการบาร์เบียร์เปิดให้บริการสำหรับกะเทยเป็นจำนวนมากที่สุด ปรากฏเด่นชัดในหนังสือพิมพ์รายวัน และดังปรากฏในบทสัมภาษณ์ของนาง กอ (นามสมมติ) อย่างไรก็ดีตาม กลุ่มของกะเทยที่ศึกษาในบทความฉบับนี้ ได้จำแนกลักษณะการปรากฏในเชิงกายภาพของกะเทย ผ่านรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวัน ออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทแรก “พวกข้างขึ้น ข้างแรม” เป็นกะเทยที่ใช้ชีวิตแบบเพศชายในเวลากลางวัน และใช้ชีวิตแบบเพศหญิงในเวลากลางคืน หรือแต่งกายด้วยเสื้อผ้าแบบเพศหญิงในโอกาสพิเศษ ในพื้นที่เฉพาะ เช่น บ้านพักของผู้อาวุโสที่เคารพ ส่วนใหญ่กะเทยเหล่านี้ มักประกอบอาชีพเสมือนรับราชการ และธุรกิจห้างร้าน ส่วนประเภทที่สอง “พวกดาว หรือดารา” เป็นกะเทยที่ใช้ชีวิตทั้งเวลากลางวัน และกลางคืนแบบเพศหญิง ซึ่งในกลุ่มของกะเทยที่ใช้ชีวิตแบบเพศหญิง นิยมประกอบอาชีพช่างเสริมสวย นางแบบ ในคณะแฟชั่นโชว์ นางรำ นักเต้น เจ้าของสถานบันเทิง ประเภทบาร์เบียร์ ดิสโก้เธค โรงเต็นรำ และเจ้าของธุรกิจบริการทางเพศอย่างหลากหลาย แม้ว่ากะเทยทั้งสองประเภทจะมีความแตกต่างกันทั้งเชิงกายภาพ การประกอบอาชีพ และวิถีชีวิตประจำวัน แต่กลับมีการติดต่อสัมพันธ์รวมตัวเป็นกลุ่มทางสังคม

“... แรกเริ่มเลย กะเทยก็อยู่ที่กรุงเทพฯ กันเนอะ เพราะกรุงเทพฯ มันก็แหล่งหากิน มีเงินมีทองก็มาทำงานที่กรุงเทพฯ จะบอกว่ากลุ่มกะเทยในกรุงเทพฯ ไม่ธรรมดา หัวทันสมัย ได้เห็นแฟชั่น ได้เห็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ก่อนสมัยนั้น (ก่อนปี พ.ศ. 2518) กะเทยมีหลายกลุ่มทั้งกะเทยกลุ่มที่แต่งหญิงเฉพาะกลางคืน พวกข้างขึ้นข้างแรม พวกกลางวันมิดมิด กลางคืนสว่างไสว เราก็เรียกพวกกันเนอะ ก็เพื่อนกันทั้งนั้น แล้วก็กะเทยที่แต่งหญิงตลอดเวลาที่มีแต่ป่าเป็นกลุ่มที่แต่งหญิงตลอดเนอะ พวกดาว พวกดารา ป้าไปช่วยงานพี่ ป. สมัยก่อนเขาทำคณะนางแบบด้วยก็มีพี่ ต. เป็นตัวเอกของคณะเลย บางทีก็มีพี่ น. ด้วยแล้วก็พี่น้อง อ. แต่เขาไม่สวย ก็หันไปทางเปิดบาร์ เปิดช่องดีกว่าพวกสายที่สวย ๆ เขาก็ไปทำงานเป็นช่างเสริมสวย หรือทำงานเกี่ยวกับการแสดงบ้าง สมัยนั้น กะเทยกลุ่มพี่ ป. ทันสมัยฟังเพลงฝรั่งนะ อย่างว่าละ กะเทยมีหลายกลุ่ม บางกลุ่มก็เขาก็ไปขายตัวบ้าง บางกลุ่มเขาก็รับจ้างรำ พวกนาฏศิลป์ตามงานศพ งานเลี้ยงอวยพรแขกผู้ใหญ่ในโรงแรมก็เอาพวกกะเทยไปกัน ...”

จากนโยบายการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) ส่วนปลาย และส่วนต้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมภาคบริการเพื่อตอบสนองการใช้จ่ายของทหารอเมริกันที่เข้ามาในประเทศไทย ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มเติมเป็นจำนวนมาก อีกทั้งภาครัฐยังสนับสนุนส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยว โดยเน้นให้ภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุน [19] จึงเป็นเหตุให้ช่วงปี พ.ศ. 2514-2515 มีสถานบริการบาร์เบียร์ ธุรกิจบริการทางเพศ ดิสโก้เธค และโรงเต็นรำที่เป็นแหล่งชุมนุมของกะเทย เปิดให้บริการอย่างแพร่หลายในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะในย่านสุรวงศ์และสีลม [20] ทำให้กะเทยในกลุ่มของเจ้าของกิจการต้องขยายกิจการและรูปแบบใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นแหล่งรวมกะเทยและลูกค้าที่สนใจ

ให้บริการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกะเทย อีกประการหนึ่ง การประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 1 โดยจอมพลถนอม กิตติขจร ยึดอำนาจรัฐบาลตนเองเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 [21] และมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ กฎอัยการศึก พระพุทธศักราช 2457 ในมาตรา 11 ห้ามมั่วสุม ห้ามแสดงมหรสพ และห้ามใช้ทางสาธารณะ เพื่อการจราจร [22] ส่งผลให้ธุรกิจที่เปิดบริการในช่วงเวลากลางคืนอย่างสถานบริการบาร์เบียร์ และธุรกิจบริการทางเพศได้รับผลกระทบโดยตรง

การเพิ่มขึ้นและการขยายตัวของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกะเทย โดยเฉพาะสถานบริการบาร์เบียร์ คณะแพชชั่นโชว์ และคณะการแสดง จึงได้รับผลกระทบ ซึ่งในที่สุดนำมาซึ่งการอพยพเคลื่อนย้ายกะเทย มายังเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ซึ่งสภาพของเมืองพัทยาในช่วง พ.ศ. 2510-2515 นักธุรกิจในกรุงเทพฯ และเจ้าของที่ดินท้องถิ่น ได้พัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน การก่อสร้างอาคาร เพื่อจัดเตรียมให้เมืองพัทยายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเต็มรูปแบบภายใต้แนวคิด “ทะเล หาดทราย และแสงแดด” ได้เริ่มต้นขึ้น [23] จุดเด่นของเมืองพัทยานอกจากการเติบโตของธุรกิจและสถาน บันเทิงในลักษณะดังกล่าว ส่งผลให้เมืองพัทยากลายอาณานิคมของกะเทยกลุ่มใหม่ ด้วยเงื่อนไขสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) ลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่มีเป็นจุดเด่น คือ ทะเล หาดทราย และแสงแดด [24] เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติ นอกจากนี้ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ธุรกิจท่องเที่ยวที่กระทำ อย่างกว้างขวาง เพื่อเตรียมความพร้อมในการยกฐานะจาก “สุขาภิบาลนาเกลือ” เป็น “เมืองพัทยา” ตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 [25] 2) การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ประกอบขึ้น จากความหลากหลายทางเชื้อชาติเพิ่มมากขึ้น ทำให้สภาวะของการเป็นกะเทยไม่ได้รับการจับจ้องจากสังคมกระแสหลัก แต่ความเป็นกะเทยได้ถูกใช้เป็นจุดเด่นในธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งภาครัฐได้ขานรับและนำไปใช้เพื่อผลประโยชน์ ในเชิงนโยบาย 3) สภาพเศรษฐกิจของเมืองพัทยาที่เติบโตอย่างรวดเร็ว เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ช่วยสร้างรายได้ ให้กับกะเทยเป็นอย่างมาก และ 4) เงื่อนไขส่วนบุคคลของกะเทย ที่ต้องการพึ่งตนเองและแยกตัวออกจากครอบครัว ที่ไม่ยอมรับสภาพความเป็นกะเทย หรือพบอุปสรรคในการแสดงออกถึงความเป็นกะเทย รวมทั้งความต้องการแสวงหา คู่ชีวิตที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก จากเงื่อนไขดังกล่าว ทำให้เกิดรูปแบบของอาชีพใหม่ คือ “การแสดงเต้นประกอบ เพลง โดยเลียนแบบนักร้องต้นฉบับให้เหมือนมากที่สุด” การเติบโตของ “Lip Sync Show” ในยุโรปและสหรัฐอเมริกา ในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่การกดขี่และความขาดแคลนแผ่กระจายไปในหลายประเทศ ด้อยพัฒนาทั่วโลก ทำให้การแสดงในลักษณะดังกล่าวถูกเชื่อมโยงเข้ากับวัฒนธรรมแดรก ซึ่งเป็นที่นิยมในกลุ่มกะเทย จนต่อมาในปี พ.ศ. 2517 จึงถูกพัฒนาเป็นอาชีพคาบาเรต์โชว์ โดยสถานบริการบาร์เบียร์ที่เปิดการแสดงโชว์ เป็นครั้งแรกในสังคมไทย คือ คณะทิฟฟานี โชว์ ทำการแสดงในรูปแบบของคาบาเรต์โชว์กึ่งโรงละคร

หลังจากนั้น ในช่วงปี พ.ศ. 2518 สถานบริการบาร์เบียร์ไซมอน ได้เปิดเวทีทำการแสดงโชว์ภายใต้ชื่อว่า “คณะไซมอน คาบาเรต์” ทำให้เมืองพัทยา กลายเป็นแหล่งรวมกะเทยจากทั่วประเทศ ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าว สภาพของเมืองพัทยาก็ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวในฐานะของการเป็นเมืองตากอากาศซึ่งเป็นที่นิยม ของชาวตะวันตกเป็นจำนวนมาก กระทั่งใน ปี พ.ศ. 2524 จึงมีการก่อตั้ง “คณะอัลคาซาส์ คาบาเรต์” ณ ศาลา หงอกหนาน ถนนพญาสายสองชั้นอีกแห่ง [23] ซึ่งต่อมาพัฒนารูปแบบเป็นโรงละครที่ใช้สำหรับการแสดงคาบาเรต์ โดยเฉพาะ กล่าวได้ว่าช่วงเวลาดังกล่าว ธุรกิจคาบาเรต์โชว์โดยกลุ่มกะเทยในเมืองพัทยาก็ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2527 คณะทิฟฟานี โชว์ ย้ายกิจการจากพัทยาใต้ เปิดทำการแสดงในโรงละครถาวร ขยายกิจการ เป็น “บริษัท ทิฟฟานีโชว์ จำกัด” และเช่นเดียวกัน ในปี พ.ศ. 2534 คณะไซมอน คาบาเรต์ ย้ายกิจการไปยังจังหวัด ภูเก็ต ปัจจุบันคือ “ภูเก็ต ไซมอน คาบาเรต์โชว์” จากพัฒนาการข้างต้น เป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดขึ้นของอาณานิคม ของกะเทยคาบาเรต์โชว์ในสังคมไทย ที่ทับซ้อนอยู่บนอาณานิคมทางกายภาพของเมืองพัทยา

แม้ว่าธุรกิจคาบาเรต์โชว์ในสังคมไทย โดยเฉพาะเมืองพัทยาก็ได้รับความนิยม และขยายตัวเป็นอย่างมาก ในช่วงเวลาดังกล่าว แต่กะเทยที่ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการแสดงคาบาเรต์ เริ่มค้นหาแนวทางในการพัฒนา ศักยภาพของตนเองเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลให้กะเทยจำนวนหนึ่งตัดสินใจรวมกลุ่มกัน

อพยพเข้าไปยังประเทศเยอรมนี ด้วยเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) สภาพเศรษฐกิจช่วงก่อนปี พ.ศ. 2532 ในฝั่งเยอรมนีตะวันตก กำลังได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับกะเทยได้มากกว่ารายได้ที่เคยได้รับในประเทศไทย เนื่องจากอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่แตกต่างกัน 2) สภาพสังคมของประเทศเยอรมนี ฝั่งตะวันตก ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2532 ลักษณะการเคารพความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียม รวมไปถึงการยอมรับความหลากหลายทางเพศ และมีกฎหมายคุ้มครองรับรองเพศสรีระใหม่ของกะเทยให้สามารถใช้คำนำหน้าว่า “นางสาว” ได้ และ 3) เงื่อนไขส่วนบุคคลของกะเทยที่ต้องการค้นหาคุณค่าชีวิตและการสร้างครอบครัวใหม่ โดยกะเทยเชื่อว่า คู่ชีวิตชาวตะวันตกมีความซื่อสัตย์ และยอมรับตัวตนของกะเทยได้ ดังบทสัมภาษณ์บางส่วนของ นาง ขอ (นามสมมติ)

“... ประเทศเยอรมนี สมัยแรก ๆ (ราวช่วงปี พ.ศ. 2520-2532) กะเทยที่อยู่ในบาร์สมัยก่อน ก็เข้ามากันแบบหลบหนีเข้ามาเมืองมา ตอนนั้นเป็นช่วงที่การอพยพด้วย คนจากที่ต่าง ๆ ก็แห่กันมาเยอรมนี ฝั่งที่กะเทยอยู่กันก็ฝั่งเสรี (กรุงเบอร์ลิน ฝั่งตะวันตก) มีทั้งพวกเมกัน ฝรั่งเศส อังกฤษ เข้ามาคุมเยอะไปหมด ...”

การอพยพเข้ามาของกะเทยไทยมายังประเทศเยอรมนี เกิดขึ้นในระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2504-2532 (โดยประมาณ) [38] ภายใต้แนวคิด “อยากมีชีวิตที่ดีขึ้น” กะเทยบางส่วนเลือกประกอบอาชีพพนักงานบริการ ณ สถานบริการบาร์เบียร์ Starlight หรือ “สตาร์ไลท์-มองซาลี” (พิกัดทางภูมิศาสตร์ 52.5056396, 13.302429) บริเวณถนน Stuttgarter PLATZ กรุงเบอร์ลิน แต่กะเทยบางส่วนเลือกประกอบอาชีพคาบาเรต์โชว์ และร้านนวดไทย กล่าวได้ว่า มีการรวมกลุ่มและเริ่มสถาปนาอาณาบริเวณทางสังคมใหม่ขึ้นแล้วในช่วงเวลาดังกล่าว จนเกิดเป็นอาณาบริเวณเฉพาะของกะเทยไทย จากผลการศึกษาพบว่า ดินแดนเยอรมนีฝั่งตะวันตก (ฝั่งเสรี) เดิมแหล่งธุรกิจการบริการทางเพศเป็นของกะเทยอพยพจากประเทศเวียดนาม แต่เมื่อกะเทยไทยอพยพเข้ามาในบริเวณดังกล่าว และเลือกประกอบอาชีพคล้ายกับกะเทยเวียดนาม ธุรกิจบริการทางเพศของกะเทยเวียดนามก็เสื่อมความนิยมลง และถูกแทนที่ด้วยธุรกิจของกะเทยไทย ดังบทสัมภาษณ์บางส่วนของ นาง คอ (นามสมมติ)

“... ถ้าจะให้ชั่วไว้ว่า กะเทยมาเมื่อไหร่ เอาคุณยาย จ. เป็นเกณฑ์ เพราะคุณยายแก่จริง อยู่นานจริง ลองเปิดเฟส คุณยาย เจอภาพคุณยายกับสามีทหารเมกัน สมัยนั้นกำแพงเบอร์ลินยังไม่ทุบเลย สมัยก่อนตอนที่ ต. มาอยู่เบอร์ลิน กะเทยรุ่นพี่เล่าให้ ต. ฟังว่า กะเทยมาตั้งรกรากที่เบอร์ลิน ก็เปิดบาร์ เปิดช่องแข่งกับกะเทยเวียดนามเลย พวกเรากะเทยไทยก็ชนะสิ ละมุนนี่มาก ๆ ไม่โป๊ะ เนียนนี่สุด ๆ แต่กะเทยเวียดนามก็ได้อยู่ แต่สู้กะเทยไทยไม่ไหวนะ ล่มสลายไปตามกาลเวลา ...”

อนึ่ง ไม่พบข้อมูลยืนยันที่ชัดเจนว่ากะเทยกลุ่มแรกที่เข้ามายังอาณาบริเวณทางกายภาพของประเทศเยอรมนีเป็นกลุ่มใด พบเพียงร่องรอยของการประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริการในสถานบริการบาร์เบียร์ทั้งในกรุงเบอร์ลิน และนครรัฐฮัมบูร์ก แต่เหตุการณ์ที่ยืนยันการอพยพของกะเทยไทยมายังประเทศเยอรมนี คือ เหตุการณ์ “14 นางสิงห์ (ร้าย) ของคณะไซมอน คาบาเรต์” ดังบทสัมภาษณ์บางส่วนของ นาง งอ (นามสมมติ) ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2530 เมื่อมีนักแสดงคาบาเรต์ 14 ราย หนีออกจากเมืองพัทยา และเดินทางไปยังอาณาบริเวณทางกายภาพของยุโรป โดยหาเลี้ยงชีพด้วยการตระเวนเปิดการแสดงคาบาเรต์ในประเทศต่าง ๆ ทั่วยุโรป ซึ่งหนึ่งในประเทศนั้นคือ ประเทศเยอรมนี

“... ตอนนั้นแย่มากเลย บาร์โชว์กำลังมีแขกเข้ามาเยอะ ช่วงนั้นไอ้กันลงด้วย พวกเราก็อโหมโชว์กลางวัน กลางคืน แต่เราก็ไม่รู้ว่ เขาวางแผนอะไรอยู่ ๆ หายไปพร้อมกันเลย 14 คน จัดคิวกันใหม่ ตอนนั้นวุ่นวายจริง ๆ เหนื่อยก็เหนื่อยด้วย คนที่หนีเฮีย ท. เพื่อไปเริ่มต้นชีวิตใหม่เราก็มารู้ตอน หลังรุ่นพี่เล่าให้ฟังว่าพวกเขาหนีไปที่เยอรมนีกันแล้ว ก็เดินสายแสดงคาบาเรต์โชว์ทั่วยุโรปเลย จนถึงตอนนี้ผ่านไปแล้วหลายสิบปีแล้ว เวลาที่มีงานครบรอบของไซมอน พวกเขาไม่เคยกลับมาเลย ไม่รู้ว่ากลัวอะไร ... 14 นางสิงห์ร้าย มาจากหนังสือสมัยก่อน แล้วเราก็เลยเอามาเรียกเขาอีกที ...”

ในช่วงปลายยุคสงครามเย็น ธุรกิจบริการทางเพศได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในหมู่ของทหารเยอรมัน และทหารอเมริกัน นับว่าช่วงเวลาดังกล่าวเป็น “ยุคทองของกะเทยไทย” เนื่องจาก 1) มีรายได้จากการประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก และส่งรายได้กลับไปดูแลครอบครัวที่ประเทศไทย 2) ได้พบกับคู่ชีวิตและแต่งงาน เพื่อสร้างครอบครัว

และตั้งรกรากอยู่ในประเทศเยอรมนี และ 3) กะเทยที่ผ่าตัดแปลงเพศแล้ว ได้รับคำนำหน้านามใหม่เป็น “นางสาว” ปัจจุบัน (พ.ศ. 2559) ได้รับสัญชาติและกลายเป็นพลเมืองของประเทศเยอรมนี

กระทั่งในปี พ.ศ. 2532 เกิดเหตุการณ์ทุบกำแพงเบอร์ลิน กะเทยไทยหลายคนได้กระจายตัวไปอาศัยอยู่ตามเมืองต่าง ๆ และมักเข้ามารวมตัวกันในสวนสาธารณะ “ไทยพาร์ค” ในช่วงฤดูร้อนของทุกปี โดยเป้าหมายเพื่อพบปะสังสรรค์ และเป็นแหล่งประกอบกิจกรรมของกะเทยไทย ทั้งการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเล่นเกมไพ่ การปรุงอาหารไทย การจำหน่ายอาหารไทย และการพักผ่อนอาบแดด ตลอดจนปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่เข้ามาใช้สวนสาธารณะไทยพาร์คในช่วงเวลานั้นด้วย จนเกิดเป็นอาณาบริเวณทางวัฒนธรรม และจินตกรรมของกะเทย

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าสภาพปัจจุบันกลุ่มกะเทยมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งรูปแบบการเคลื่อนย้ายและรวมกลุ่มปัจเจกกะเทยบางส่วนที่เคยประกอบอาชีพนักแสดงคาบาเรต์ในเมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และนครรัฐฮัมบวร์ค ประเทศเยอรมนี ได้เคลื่อนย้ายกลับเข้ามากรุงเทพฯ อีกครั้ง ในย่านตลาดน้อย ย่านประตูน้ำ ที่มีแหล่งรวมร้านอาหารที่เปิดธุรกิจโดยใช้กะเทยอดีตนักแสดงคาบาเรต์จากเมืองพัทยา โดยทำหน้าที่เป็นแม่ครัว และพนักงานบริการอาหาร นอกจากนี้ ยังพบการเข้ามารวมกลุ่มกันแบบเฉพาะกิจชั่วคราวของกะเทยในพื้นที่สาธารณะ เช่น ร้านกาแฟ และร้านอาหาร ย่านห้าแยกลาดพร้าว แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย หรือการสลายตัวของปัจเจกกะเทย แต่ความสัมพันธ์ของกะเทยที่เชื่อมโยงกันไว้ ยังคงช่วยให้ปัจเจกกะเทยเข้ามารวมกัน และสร้างและขยายอาณาบริเวณของกะเทยอย่างอนันต์

2. ความทับซ้อนของอาณาบริเวณของกะเทย

อาณาบริเวณของกะเทยทับซ้อนอยู่เหนืออาณาบริเวณทางกายภาพ ประกอบด้วย อาณาบริเวณทางสังคม วัฒนธรรม และจินตกรรม รายละเอียด ดังนี้

2.1 อาณาบริเวณทางสังคม

อาณาบริเวณทางสังคมของกะเทยแบ่งรูปแบบตามภาคปฏิบัติการทางสังคม ออกเป็น 2 กิจกรรมหลัก ประกอบด้วย ประการแรก กิจกรรมเพื่อการดำรงชีพที่เชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพคาบาเรต์โชว์ ซึ่งไม่เพียงเป็นการสร้างรายได้สำหรับการเลี้ยงชีพของกะเทยเท่านั้น แต่กลับสะท้อนความต้องการแสดงออกตัวตนทางเพศที่เป็นอิสระเท่าเทียม และได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ผ่านรูปแบบของการแสดงบนเวที เวทีตามนัยนี้จึงแฝงความหมายเชิงสัญลักษณ์ เป็นภาพแทนของสังคมกระแสหลัก และมีผู้ชมที่เปรียบได้กับผู้คนในสังคม กำลังรับชมด้วยความเพลิดเพลิน เพราะฉะนั้นอาชีพคาบาเรต์โชว์จึงเป็นเงื่อนไขในการกำหนดตำแหน่งทางสังคมของกะเทย และเป็นเครื่องมือในการสร้างการยอมรับกะเทยในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม นอกจากนี้ อาชีพและรูปแบบการแสดงของกะเทยยังเป็นกลไกหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นระบบการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐ จนกระทั่งอาชีพคาบาเรต์โชว์กลายเป็นภาพแทนของกะเทยในระบบเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ ยังพบว่า กะเทยยังมีการรวมกลุ่มกันเปิดร้านอาหารในตลาดน้อย กรุงเทพฯ ซึ่งนับเป็นอีกหนึ่งตำแหน่งทางสังคมที่สร้างผ่านอาชีพ เพื่อรักษาภาวะความเป็นองค์กรประธานให้กับกะเทย ผ่านการแสดงศักยภาพของกะเทยในด้านของการประกอบอาหาร และงานบริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการตลาดน้อย ดังบทสัมภาษณ์บางส่วนของนางจ้อ (นามสมมติ) และนางจอ (นามสมมติ)

“... สมัยก่อนต้องยอมรับว่า อาชีพของกะเทยหายาก บ้าอยากเป็นครู เป็นหมอก็ก็น่าเป็น เพราะเราเป็นกะเทยไง ใครเขาจะมาเชื่อกะเทย สมัยก่อนกับสมัยนี้ไม่เหมือนกันนะ คนละโลกเลย กะเทยนะแปลกมาก ๆ ใครก็มองว่าบ้า โรคจิต สาระพัดจะสรรหามาว่ากะเทย เราไม่มีอาชีพที่มั่นคง แต่อาชีพนางโชว์ก็เป็นทางออกของกะเทย ที่จะระเบิดความเป็นกะเทยออกมาได้ กรีดได้ เต็มได้ ถ้าถึงคาบาเรต์ นึกถึงนางโชว์ ต้องกะเทยนะหนู ...”

“... ตลาดน้อย เป็นแหล่งรวมกะเทยแก่ ๆ เลยหนู ทีมแม่ ด. น.ล. ถ้าหนูไปเบอร์ลิน กะเทยที่นั่นต้องเล่าถึงตำนานของแม่ ด. น.ล. กะเทยทั้งเยอรมนีรู้จักหมดเลย หนูลองไปคุยกับแม่ ด. น.ล. ดูนะ หนู ด. ป. ที่หนูอยากเจอก็อยู่ที่นั่นหมดเลย ที่นั่นเป็นแหล่งกะเทยจริง ๆ เจ๊ ป. นางงาม แม่ ล. ล. ถ้าพวกเราร่วง ๆ กันก็มานั่งเมาส์มอย ไปมาหาสู่กันที่

ตลาดนี้แหละ กะเทยแก่ไม่ได้มีกิจกรรมอะไรเยอะ ถ้าไม่มาเจอกันก็ไม่รู้จะไปไหน คนไหนที่มีแรงก็มาทำงานกับแม่ ด. น.ล. ในตลาดนี้แหละ ...”

ประการที่สอง กิจกรรมเพื่อการนันทนาการ พบว่า อาณาบริเวณทางสังคมของกะเทยถูกสะท้อนผ่านรูปแบบของกิจกรรมที่ไม่ได้ใช้เพื่อสร้างรายได้ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมนันทนาการสังสรรค์ที่เลือกใช้ร้านกาแฟเป็นแหล่งรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การพูดคุยแลกเปลี่ยนทัศนคติ ช่องทางทำมาหากิน ปรัชญาปัญหาชีวิต ซึ่งร้านกาแฟในความหมายใหม่ จึงทำหน้าที่ซับซ้อนขึ้นมากกว่าเป็นสถานที่พบปะสังสรรค์เพื่อดื่มกิน แต่เกิดสภาวะสลายความหมายเดิมในมิติทางสังคมร้านกาแฟ และเปลี่ยนแปลงกลายเป็นอาณาบริเวณทางสังคมเพื่อกิจกรรมของกะเทย การแทนความหมายใหม่ในเชิงสัญลักษณ์ และการกลืนกลายให้เป็นอาณาบริเวณทางสังคมของกะเทย นอกจากนี้ยังพบในกรณีของสวนสาธารณะ Preußenpark หรือ “ไทยพาร์ค (Thai Park)” ที่ตั้งอยู่บนถนน Brandenburgische Straße ในกรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี เมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูร้อน อาณาบริเวณทางกายภาพบางส่วนของสวนแห่งนี้ จะกลายเป็นแหล่งสำหรับการจัดกิจกรรมของกะเทยไทย ที่สามารถพบเห็นจนกลายเป็นเรื่องปกติในสังคมเยอรมันดังบทสัมภาษณ์บางส่วนของ นาง ซอ (นามสมมติ)

“... อยากให้มาช่วงหน้าร้อน ไปสวนไทยที่เบอร์ลิน จะเห็นกะเทยเยอะไปหมดเลย มานั่งเล่นไฟ กินเหล้า กินยา ดองกัน เจ็บ. น.ก. เลยชอบยาแดง เขามาขายของกิน ขายอาหารเยอะมาก ๆ สมัยก่อน (ราว พ.ศ. 2537-2538) จำได้ว่า สวนไทยพาร์ค กะเทยก็มานอนอาบแดดกัน มาจับกลุ่มเมาส์มอยมาด่าส่มด่ากินกัน ไม่คิดว่า เดียวนี้ คนมาเยอะขึ้น ทั้งเวียตนาม จีน เกาหลีมาขายของเต็มไปหมดเลย จนกลบรัศมีของกะเทยหมดแล้ว ...”

2.2 อาณาบริเวณทางวัฒนธรรม

อาณาบริเวณทางวัฒนธรรมเป็นขอบเขตที่กะเทยเชื่อมโยงตัวตนเข้ากับความสัมพันธ์แบบวิถีธรรมนิยมทางพุทธศาสนา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในสังคมไทย จากการศึกษาพบรูปแบบกิจกรรมที่กะเทยมีสภาวะความเป็นองค์ประธาน 2 กิจกรรม ได้แก่ ประการแรก กิจกรรมการทำบุญตักบาตร พบว่า กะเทยกลายเป็นองค์ประธานประจำห้องครัว ผ่านการใช้ศักยภาพส่วนบุคคล และทักษะความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับการปรุงอาหาร การจัดตกแต่งอาหาร หรือแม้กระทั่งการประยุกต์ปรับปรุงเมนูอาหารที่จัดเป็นสาร์บเพื่อถวายให้กับพระสงฆ์ จนได้รับการยอมรับจากพระสงฆ์ และผู้ที่เข้ากิจกรรมทำบุญตักบาตร ดังบทสัมภาษณ์บางส่วนของนาง ซอ (นามสมมติ) และนางฉอ (นามสมมติ) ดังนั้น อาณาบริเวณทางกายภาพของวัด จึงไม่ใช่เพียงพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์เพียงอย่างเดียว แต่ในมิติของกะเทยวัดทำหน้าที่เป็นอาณาบริเวณทางวัฒนธรรมที่กะเทยสร้างทับซ้อนขึ้นมาอีกระดับหนึ่งจากกายภาพ เพื่อให้ปรากฏตัวตนของกะเทยในอาณาบริเวณทางวัฒนธรรม ผ่านการใช้กลไกทางพระพุทธศาสนาเป็นตัวเชื่อมความจริงในโลกปัจจุบัน และโลกใหม่ผ่านการอธิษฐานจิตหลังจากกิจกรรมการทำบุญตักบาตร ล้วนสะท้อนความเปื้อนหนายของชีวิตความเป็นกะเทยในชาติปัจจุบัน

“... วันไหนที่บ้า น. ศ. มาทำบุญ มากันกับแก๊งบ้า น. ศ. นะ วันนั้นกับข้าวอร่อย กะเทยกับอาหารเนอะ มันแยกกันไม่ได้จริง ๆ นึกถึงกะเทยก็ต้องเข้าครัว ทำอาหารอะไรเง ...”

“... แทบจะทุกวัดในย่านฮัมบวร์ค ยาวไปถึงเบอร์ลิน ก็ได้กะเทยเป็นแม่ครัวทั้งนั้น บ้าไม่ได้วายนะ บ้าว่ากะเทยเราทำอาหารเก่งได้อยู่หนู หรือไม่จริงคะ ...”

ประการที่สอง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพิธีศพของกะเทย ภายใต้แนวคิด “กะเทยตาย กะเทยเผา” สะท้อนความเป็นองค์ประธานของกะเทยที่จัดการทุกอย่างเกี่ยวกับพิธีศพได้ด้วยตนเอง โดยเริ่มจากการจัดการเกี่ยวกับศพ การดูแลตกแต่งสถานที่ การประกอบอาหารเลี้ยง การจัดการแสดงระบำรำฟ้อนต่าง ๆ เพื่อให้งานศพของกะเทยมีความสนุกสนาน และลดความโศกเศร้า แม้วานัยหนึ่งจะสะท้อนศักยภาพของกะเทยที่สามารถจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี แต่ในอีกนัยหนึ่งกลับแฝงอคติจากครอบครัว และสังคมเอาไว้ ดังตัวอย่างเหตุการณ์ในอดีตของกะเทยบางรายที่ไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว เมื่อเสียชีวิตลงไม่มีญาติมาดูแลจัดการพิธีกรรมเกี่ยวกับศพ เพื่อนที่เป็นกะเทยในกลุ่มเดียวกันจึงเข้ามาจัดการแทน หรือแม้แต่ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการตีความของคนในสังคมที่มักมองว่า

กะเทยเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ จึงเป็นที่รังเกียจไม่มีใครอยากมาร่วมงานศพของกะเทย ดังบทสัมภาษณ์บางส่วนของนางญู (นามสมมติ) และนางดอ (นามสมมติ)

“... งานศพกะเทย ส่วนมากพวกกะเทยก็เพื่อน ๆ ในวงเดียวกันทั้งนั้น ปกติเราก็ช่วยเจ้าภาพนะ เพื่อนเราตายก็ไปแต่งหน้าศพ ไปจัดดอกไม้ ทำกับข้าว ช่วยเจ้าภาพ บางทีเจ้าภาพแทบไม่เหนื่อยเลย กะเทยเราก็ช่วยกันหมดเลย ก็เอนะกะเทยเราครบวงจรอ่า ทำเองได้หมดเลย แถมกะเทยเอนะ ส่งเพื่อนไปสวรรค์ เราก็มีเต็น มีโซฟาสักหน่อยหน้าเมรุ...”

“... จริง ๆ สมัยก่อนที่แม่เป็นนางโชว์อยู่ เวลาเพื่อนกะเทยตาย พวกเราพากันไปช่วยงาน หยิบจับอะไรก็กะเทยทั้งนั้น คือ งานกะเทยมันจะเวอร์หน่อย ต้องมาเต็มตลอดเวลา กะเทยสมัยก่อนไม่เหมือนสมัยนี้ ตอนที่เพื่อนตาย ญาติเขาก็ไม่ได้มาสนใจเท่าไร ก็มีกะเทยและที่ไปช่วยกันจัดงานศพ อีกอย่างสมัยก่อนคนไม่เข้าใจ คิดว่ากะเทยเป็นเอดส์ตาย เขาก็กลัวกัน แต่เราเป็นกะเทยใจ เป็นเพื่อนกัน เราเข้าใจใจ ...”

อย่างไรก็ตาม รูปแบบการจัดงานศพของกะเทย แม้ว่าจะเป็นการจัดศพที่มีลักษณะไม่แตกต่างจากงานศพของคนทั่วไปในสังคมในแง่ของพิธีกรรมตามขนบ แต่ด้วยพื้นฐานของอาชีพนักแสดงคาบาเรต์ ที่มักนิยมการจัดวางตำแหน่งทุกสิ่งอย่างให้ดูมากกว่าปกติ ประกอบกับพื้นฐานความคิดและความเชี่ยวชาญของอาชีพนักแสดงคาบาเรต์ในการแสดงบนเวที ทำให้งานศพและพิธีกรรมที่จัดขึ้น กลายเป็นอาณาบริเวณทางวัฒนธรรม ที่มีการจำลองกิจกรรมบนเวทีการแสดง อาทิ มีการจัดอุปกรณ์ตกแต่งเวที ระบบแสง ระบบไฟ ระบบเสียงเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมให้กับผู้มาร่วมงาน ในฐานะที่เป็นภาพจำลองของผู้ชมในโรงละคร เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินไปพร้อมกันด้วย ดังนั้น ในงานศพของกะเทยจึงเป็นการสะท้อนวิถีชีวิตที่ได้รับอิทธิพลมาจากอาชีพคาบาเรต์โชว์ และการแสดงออกแบบนอกขนบที่เน้นความสวยงามเพลิดเพลินในทัศนะของกะเทยในพื้นที่นั้น ๆ นอกจากนี้ การจัดงานศพของกะเทยแบบกะเทย ที่มีจุดเด่นหรือ “ความมาก” กว่าคนทั่วไปนั้น ยังสะท้อนสถานะของการมีตัวตนของกะเทยที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม เป็นโอกาสในการปลดปล่อย และถูกยอมรับในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมตามความเชื่อที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต แม้ว่าจะต้องจากโลกนี้ไปแล้ว จากบริบทข้างต้น ศักยภาพของกะเทยกลายเป็นส่วนสำคัญที่กะเทยใช้ในการเชื่อมโยงตัวตนหรือ “ความเป็นกะเทย” เข้ากับบริบท เพื่อสร้างเป็นอาณาบริเวณทางวัฒนธรรมที่ทำให้กะเทยกลายเป็นองค์ประธานในพิธีกรรมนั้น ๆ

2.3 อาณาบริเวณทางจินตกรรม

อาณาบริเวณทางจินตกรรมเป็นขอบเขตในอุดมคติของกะเทยที่สร้างผ่านการจินตนาการ เมื่อพิจารณาคำว่า “จินตกรรม” ตามข้อเสนอของทานาเบ [2] เป็นกลไกในการประกอบสร้างชุดความสัมพันธ์ของปัจเจก ผ่านความเชื่อ พิธีกรรม วัฒนธรรม และอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มที่สร้างชุดความสัมพันธ์ทางสังคมแบบผันแปรตาม จากการศึกษาค้นพบประเด็นสำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก คือ จินตนาการผ่านทางความเชื่อทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับคำอธิษฐานที่มีต่อโลกใหม่ หรือชาติใหม่ พบว่า กะเทยสร้างจินตนาการต่อการเกิดใหม่ที่มีลักษณะการเกิด 5 ประเภท คือ ประเภทแรก การหลุดพ้นสภาวะการเวียนเกิดเวียนตาย ประเภทที่สอง เกิดใหม่ในรูปแบบของมนุษย์ที่มีเพศสรีระสอดคล้องกับเพศสภาพ แบบเพศชายหรือเพศหญิง ตามขนบเพศกระแสน้ำหลักของสังคม โดยเหตุผลของลักษณะการเกิดในประเภทแรกและประเภทสอง มีสาเหตุมาจากความเบื่อหน่ายของสภาวะการเป็นกะเทยในชาติปัจจุบัน ประเภทที่สาม เกิดใหม่ในรูปแบบมนุษย์เพศชาย โดยเชื่อว่าเพศชายดีกว่าเพศหญิง ประเภทที่สี่ เกิดใหม่ในรูปแบบมนุษย์เพศหญิง โดยเชื่อว่าความไม่สมบูรณ์ของการเป็นกะเทยในชาติปัจจุบัน เป็นบททดสอบที่ส่งผลให้ชาติใหม่ได้เกิดเป็นเพศหญิง และประเภทสุดท้าย คือ การเกิดเป็นกะเทยอีกครั้ง เพราะเชื่อว่าสภาวะของการเป็นกะเทยมีความท้าทายต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

ประการที่สอง จินตนาการผ่านการเชื่อมโยงกับเรื่องเล่าความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในบริบทของสังคมไทย และสังคมเยอรมัน ประกอบไปด้วยเรื่องเล่า (Narrative) ในเชิงการจินตนาการ จำนวน 4 เรื่องเล่า ประกอบด้วย 1) เสอไม้ทิฟฟานีโชว์ 2) ศาลเจ้าแม่ทับทิม เมืองพัทยา 3) พระแม่มารีย์ เจ้าที่ประจำนครรัฐฮัมบูร์ก และ 4) “เจ้าย่า”

หรือพระเจ้าฟรีดริชมหาราชที่ 2 แห่งปรัสเซีย (Friedrich der Große) ผู้เป็นแรงบันดาลใจของกะเทยในกรุงเบอร์ลิน โดยเรื่องเล่าทั้งหมดของกะเทยเป็นการเชื่อมโยงความเชื่อท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ และภาคปฏิบัติการของกะเทยกับอาณาบริเวณทางกายภาพ จนเกิดเป็นจินตนาการร่วมของกะเทยที่อยู่ในอาณาบริเวณทางจินตกรรมเดียวกัน โดยในจำนวน 4 เรื่องเล่า พบว่า มีเรื่องเล่า 3 เรื่อง คือ เสือไม้ทึพฟานี โซว์ ศาลเจ้าแม่ทับทิม เมืองพัทยา พระแม่มารีย์ เจ้าที่ประจำนครรัฐอัมบวร์ค เป็นเรื่องเล่าที่เชื่อมโยงสิ่งเหนือธรรมชาติ ส่วนเรื่องเล่า “เจ้าย่า” ผู้เป็นแรงบันดาลใจของกะเทยในกรุงเบอร์ลิน เป็นเรื่องเล่าที่เชื่อมโยงความเป็นเครือญาติเข้ากับบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ประจำท้องถิ่นกับการสถาปนาอาณาบริเวณของกะเทยในบริบทของสังคมเยอรมัน ดังบทสัมภาษณ์บางส่วนของนาง ตอ (นามสมมติ)

“... จริง ๆ ก็ไม่มีข้อมูลอะไรเยอะ เพราะตอนกะเทยไปแรก ๆ ก็ไม่ได้หาข้อมูล ว่ารูปปั้นนั้นเป็นใคร แต่ป้ารู้ เพราะป้าเคยไปกับ ต. อ.ต. แล้วฟังเขาเล่ามา ถามว่าสมัยก่อนกะเทยเราไร้ญาติขาดมิตร ก็ต้องพึ่งพาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่พอจะช่วยให้ชีวิตของกะเทยก้าวไปได้ เท่าที่ป้าถามเขา ไม่มีอะไรเลย กะเทยเล่าต่อกันเฉย ๆ ว่าเจ้าย่า ท่านเคยแอบชอบเพื่อนชายคนสนิท แต่มันก็ชั่ววูโล่ เป็นประวัติศาสตร์ที่ออกแนวนินทาว่าร้าย ไม่รู้จริงหรือเปล่า แต่กะเทยก็จินตนาการเก่ง เลยมีเรื่องเล่าแบบนี้เลย ...”

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาข้างต้น และพิจารณาตามข้อเสนอของ Jackson [13-14] ในประเด็นเกี่ยวกับ “Queer Autonomy” ของกะเทย 3 ประการ คือ ประการแรก อาณาบริเวณทางกายภาพของเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เป็นแหล่งที่มีการปรากฏตัวตนเชิงกายภาพ และอัตลักษณ์ทางเพศของปัจเจกกะเทย และการรวมกลุ่มของกะเทยเป็นจำนวนมาก ประการที่สอง เมืองพัทยาเป็นตลาดแรงงานขนาดใหญ่ของกะเทยในสังคมไทย เนื่องจากมีโรงละครคาบาเร่โชว์ที่มีชื่อเสียงเป็นจำนวนมาก และเป็นแหล่งกำเนิดการแสดงคาบาเร่โชว์ในสังคมไทยในรูปแบบโรงละครครั้งแรก อีกทั้งเป็นแหล่งพบปะสำคัญของกะเทยในสังคมไทย และประการสุดท้าย ภายใต้อาณาบริเวณของกะเทย ปรากฏความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการสร้างกฎกติกา และรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทั้งภายใน โดยข้อเสนอทั้งหมดมาจากเงื่อนไขในเชิงเศรษฐกิจ นโยบายการพัฒนาประเทศที่ผนวกโครงข่ายระบบทุนนิยมแบบพันพรมแดนเข้ากับแหล่งท่องเที่ยวและบริบททางสังคมวัฒนธรรมของไทย ซึ่งในส่วนนี้สามารถผู้เขียนจำแนกการอภิปรายผลออกเป็น 2 ประเด็น รายละเอียด ดังนี้

ประเด็นแรก ผลการศึกษา พบข้อมูลสนับสนุนข้อเสนอของ Jackson ทั้งหมด 3 ประการ ประกอบด้วย ประการแรก เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เป็นอาณาบริเวณของกะเทย ที่ถูกประกอบสร้างผ่านการประกอบอาชีพคาบาเร่โชว์ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2517 ทำให้ตัวตน อัตลักษณ์ของกะเทยปรากฏเด่นชัดในอาณาบริเวณทางกายภาพแห่งนี้ ประการที่สอง ระบบตลาดแรงงานประเภทธุรกิจคาบาเร่โชว์ที่มีกะเทยเป็นองค์ประกอบในการขับเคลื่อนธุรกิจ ได้รับการสนับสนุนจากนโยบายการกระตุ้นการท่องเที่ยว และกระแสความนิยม “วัฒนธรรมแดรก (Drag Culture)” ซึ่งแผ่ขยายเข้าสู่ประเทศไทย ส่งผลทำให้เมืองพัทยามีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับคาบาเร่เป็นจำนวนมาก จึงกลายเป็นจุดหมายการอพยพเข้ามาของกะเทยที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก เพื่อแสวงหารายได้และการยอมรับจากสังคม และประการสุดท้าย ระบบความสัมพันธ์ของกะเทยภายใต้อาณาบริเวณทางสังคมวัฒนธรรมที่เปิดโอกาสให้กับเพศทางเลือกและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำให้ความเป็นกะเทย มีส่วนสำคัญในการทำหน้าที่เชื่อมโยงและต่อรองเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการยอมรับทางสังคม กับบริบทแวดล้อมทางสังคมของเมืองพัทยาได้

ประเด็นที่สอง เมื่อพิจารณาผลการศึกษา และข้อเสนอของ Jackson พบประเด็นโต้แย้งและข้อเสนอใหม่ 3 ประการ ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน ได้แก่ ประการแรก อาณาบริเวณของกะเทยที่ประกอบสร้างตามเงื่อนไขของอาชีพคาบาเร่โชว์นั้น มีลักษณะของอาณาบริเวณทางกายภาพที่ถูกทับซ้อนกันถึง 3 ระดับ ประกอบด้วย อาณาบริเวณทางสังคม อาณาบริเวณทางวัฒนธรรม และอาณาบริเวณทางจินตกรรม โดยมีความซับซ้อนทางสังคมและวัฒนธรรม

ย่อยเป็นกลไกเชื่อมโยงปัจเจกกะเทยผ่านการสร้างระบบความสัมพันธ์ทางสังคม ประการที่สอง เงื่อนไขของการเข้ามาอยู่อาศัยในเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีมากกว่าเงื่อนไขในเชิงเศรษฐกิจ ได้แก่ เงื่อนไขทางภูมิศาสตร์ของเมืองพัทยาที่มีชายหาด และแสงแดด เงื่อนไขเชิงสังคมวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายผสมผสานความเป็นสังคมแบบตะวันตกที่ส่งผลให้สภาวะความเป็นกะเทยไม่ถูกจับจ้อง เงื่อนไขส่วนบุคคลที่ต้องการเข้ามาแสวงหาชีวิตที่เป็นชาวต่างชาติ โดยเฉพาะกลุ่มทวีปยุโรป และประการสุดท้าย เงื่อนไขเชิงนโยบายที่เปิดกว้างสำหรับกะเทยในการเข้าสู่ระบบธุรกิจการแสดงโชว์ นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบปัจจัยภายนอก อีก 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในรูปของชุมชนกะเทยจัดตั้งใหม่ ที่มีลักษณะพื้นพรหมแดน เลื่อนไหล และมีพลวัตแบบหลายทิศทาง ดังพบหลักฐานการอพยพเคลื่อนย้ายทางสังคมของปัจเจกกะเทย ที่เกิดขึ้นตลอดเวลาอยู่ระหว่างกรุงเทพฯ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต ประเทศไทย และกรุงเบอร์ลิน นครรัฐฮัมบวร์ค ประเทศเยอรมนี และประการที่สอง ได้แก่ การแผ่กระจายเข้ามาของวัฒนธรรมแดรก ที่ทำให้กะเทยถูกผนวกกรวมเข้ากับธุรกิจการแสดงคาบาเรต์ได้อย่างกลมกลืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อวัฒนธรรมดังกล่าว เชื่อมโยงเข้ากับกลไกทางเศรษฐกิจ ยิ่งช่วยตอกย้ำให้เห็นว่า นโยบายการท่องเที่ยวที่มีความสอดคล้องกับการประกอบสร้างอาณาบริเวณของกะเทย และเอื้อต่อการเคลื่อนย้ายทางสังคมของชุมชนกะเทยยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง การประกอบสร้าง ความทับซ้อน ซับซ้อน และเลื่อนไหลของอาณาบริเวณ : กรณีศึกษา ชุมกะเทยในไทยและเยอรมนี และได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก รุ่นที่ 15 (โครงการความร่วมมือระหว่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยนเรศวร)

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชีเกฮารุ ทานาเบ. (2551). *ชุมชนกับการปกครองชีวิตฐาน : กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีในภาคเหนือของไทย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- [2] Tanabe, S. (Ed.). (2008). *Imagining Communities in Thailand: Ethnographic Approaches*. Chiang Mai, TH: Mekong Press.
- [3] Tanabe, S. (Ed). (2016). *Communities of Potential: Social Assemblages in Thailand and Beyond*. Chiang Mai, TH: Silkworm Books.
- [4] Goel, I. (2016). Hijra Communities of Delhi. *Sexualities*, 19(5-6), 535-546.
- [5] Spiro, M. E. (1967). *Burmese Supernaturalism*. Philadelphia: Institute for the Study of Human Issues.
- [6] Chua, J. L. (2015). The Vernacular Mobilization of Human Rights in Myanmar's Sexual Orientation and Gender Identity Movement. *Law & Society Review*, 49(2), 229-332.
- [7] Blackwood, E. (2005). Gender Transgression in Colonial and Postcolonial Indonesia. *The Journal of Asian Studies*, 64(4), 849-879.
- [8] Thamrin, U. (2015). *How Economy Matters to Indigenous Identity of Bissu, Transgender Priests of South Sulawesi, Indonesia*. Singapore: Asia Research Institute, National University of Singapore.
- [9] Davies, S. G. (2010). *Gender Diversity in Indonesia: Sexuality, Islam and Queer Selves*. London: Routledge.
- [10] Tom, B. (2004). Gay Language and Indonesia: Registering Belonging. *Journal of Linguistic Anthropology*, 14(2), 248-268.
- [11] Wieringa, S. E. (2010). Gender Variance in Asia Discursive Contestations and Legal Implications. *Gender, Technology and Development*, 14(2), 143-172.

- [12] Safika, I., Johnson, T. P., Cho, Y. I., and Praptoraharjo, I. (2013). Condom Use among Men Who Have Sex with Men and Male-to-Female Transgenders in Jakarta, Indonesia. *American Journal of Men's Health*, 8(4), 278-288.
- [13] Jackson, A. P. (1999). Tolerant but Unaccepting: The Myth of Thai 'Gay Paradise'. In P. A. Jackson & M. N. Cook (Eds.), *Gender and Sexualities in Modern Thailand* (pp. 226-242). Bangkok: O.S. Printing House.
- [14] Jackson, A. P. (2011). Capitalism, LGBT Activism, and Queer Autonomy in Thailand. In P. A. Jackson (Ed.), *Queer Bangkok: Twenty First Century Markets, Media, and Rights* (pp. 195-204). Sai Wan: Hong Kong University Press.
- [15] เปรมปรีดา ปราโมช ณ อยุธยา. (2546). การช่วงชิงอัตลักษณ์ "กะเทย" ในงานคาบาเรต์โชว์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [16] DeLanda, M. (2016). *Assemblage Theory*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- [17] Charmaz, K. (2013). *Grounded Theory for Qualitative Research: A Practical Guide*. London: SAGE Publications.
- [18] ชาย โพรธิตา. (2562). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ : คู่มือนักศึกษาและนักวิจัยสังคมศาสตร์ ฉบับปรับปรุงใหม่ เพิ่มเนื้อหา (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- [19] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2519). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515-2519. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- [20] วีระยุทธ ปิสาสี. (2557). กรุงเทพฯ ยามราตรี. กรุงเทพฯ: มติชน.
- [21] ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 1. (2514, 18 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ. เล่ม 88 ตอนที่ 124. หน้า 1-2.
- [22] ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 303. (2515, 13 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ. เล่ม 89 ตอนที่ 190. หน้า 11-16.
- [23] โจนาราน [นามแฝง]. (2546). ตามรอยตำนานเมืองพัทยา กับปริศนา ซาลิตธารัง ผู้พลิกผืนแผ่นดินเมืองพัทยา. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- [24] Longjit, C., and Pearce, D. G. (2013). Managing a Mature Coastal Destination: Pattaya, Thailand. *Journal of Destination Marketing and Management*, 2(3), 165-175.
- [25] พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521. (2521, 10 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 95 ตอนที่ 120. หน้า 1-44.